ПОРАДИ ВЧИТЕЛЮ ЩОДО ПІДТРИМКИ ДИСЦИПЛІНИ В КЛАСІ

«Наша праця, - писав В.Сухомлинський, - проходить у світі дитинства – от про що не можна забувати ні на хвилину. Потрібно знати цей світ, але і цього замало, потрібно вжитися у світ дитинства. У кожному вчителеві має сяяти і ніколи не згасати маленька іскорка дитинства, вона допомагає знаходити оптимальне рішення в безлічі педагогічних завдань, що він їх вирішує».

Дисципліна – це умови, засоби і результат виховання, вона потребує зустрічних зусиль.

Головною умовою дисциплінованої поведінки учнів є доброзичливі відносини між учителем і дітьми.

Дисципліну в класі багато в чому обумовлюють раніше нагромаджений досвід поведінки учнів, організованість класу, ставлення до навчання, предмета, вчителя, дотримання єдиних вимог до учня всіма вчителями, які працюють у класі, загального порядку, умов і традицій даної школи.

Хорошої поведінки діти не лише вчаться, а й запозичають її. Добре, якщо діти з перших днів перебування в школі засвоюють еталони поведінки: як входити і виходити з класу, як стояти біля дошки, звертатися до вчителя, вітатися тощо.

Часто за однакових умов в одному класі і в різних учителів дисципліна різна. Це свідчить про те, що багато залежить від рівня професіоналізму, майстерності, комплексу особистих якостей учителя.

При порушені дисципліни в конфліктних ситуаціях не слід поспішати звертатися на допомогу до адміністрації, батьків. Краще з’ясувати причину й встановити контакт із учнем самостійно.

Варто враховувати такі правила:

- Поводьтеся так, щоб учні відчували, що ви керуєте навчальним процесом, при цьому всіляко стимулюйте їхню активність;
- Не відволікайтеся на незначні порушення, моралізування. Урок має свої чіткі завдання, це не арена для з’ясування стосунків;

- Дотримуйтеся доброзичливого, мажорного тону, будьте уважні до кожного учня. Надавайте необхідну підтримку, відзначайте успіхи, створюйте життєрадісний, оптимістичний настрій у класі;
- Стежте за правильністю постави, проводьте фізкультхвилинки; не припускайте перевтоми учнів;
- Надавайте учням можливість частіше працювати у групах – це може бути стимулом до зайнятості кожного, хорошого настрою та поведінки.
- Створюйте умови, щоб важкі, слабкі діти мали змогу відчути себе лідерами;
- Не принижуйте учнів, не припускайте образ, сарказму. Гнів, дратівливість, імпульсивність не сприяють зміцненню дисципліни й авторитету вчителя;
- Будьте привітними, але враховуйте, що фамільярність може породити неповагу;
- Не виявляйте антипатії до важких учнів, сподіваючись від них поганої поведінки. Діти відчувають скептичне ставлення до них і часто поводяться згідно з вашими очікуваннями;
- Не припускайте появи «любимчиків», бо це створює зайві проблеми, ускладнює стосунки в колективі;
- Умійте керувати емоціями, знайте ціну кожному слову, тонові. Пам'ятаючи народну мудрість: «У ножа одне лезо, а в слова їх сотні», - не можна вимагати від дитини те, що під силу дорослому, будьте терплячими;
- Не соромтеся виявляти почуття гумору. Можна посміятися і над собою, не вважайте себе досконалістю. Але не можна висміювати учнів. Дітям імпонує веселий, спритний, оптимістичний учитель;
- Не забудьте привітати дитину з днем народження, надіслати похвальний лист батькам;
- Підтримуйте контакт із учнями поза уроками, на заняттях гуртка, позакласних заходах, спільних походах. Спілкуйтеся з дітьми на природі, вдома, у спільній трудовій діяльності.

Зміцнюйте зв'язки з батьками, намагайтеся отримати від них підтримку, але не сподівайтеся, що вони вирішать проблему з дисципліною у класі. Їх найбільше цікавлять успіхи своєї дитини. Виявляйте коректність у взаєминах із батьками. Постійна негативна інформація, скарги псують відносини, викликають недовіру до вчителя, його можливостей, здібностей навчати й виховувати дітей.

Досвід показує, що більшість конфліктних ситуацій породжується непогодженням учня, а часто й самих батьків, з оцінюванням. Причина в тім, що самооцінка, як правило, вища за оцінку, поставлену вчителем. Потрібен коментар відповіді, письмової роботи, а вчитель, як правило, обмежується лише виставлянням оцінки. Має місце суб'єктивний підхід, коли на оцінювання впливає поведінка, старанність і навіть ставлення до вчителя.

Простежується переоцінювання значущості контролю. Для багатьох учителів і учнів оцінка стала не засобом, а методом навчання. На уроках більше запитують, ніж навчають, перекладаючи важкість засвоєння нового матеріалу

на домашню роботу. Це призводить до перевантаження, погіршення здоров'я дітей, неповаги до школи та вчителя. У книжці «100 порад учителеві» В. Сухомлинський пише:

- Ретельно розучуйте матеріал на уроці, не витрачайте багато часу на опитування, не оцінюйте того, чого ще не встигли навчити;
- Більш надійна та оцінка, що враховує відповіді на кількох уроках. Нехай учень знає, що ви за ним спостерігаєте і радієте його успіхам;
- Не ставте погану оцінку, якщо учень не засвоїв матеріал. Пригніченість, зневіра не сприяють активізації мислення. Стимулює навчання тільки успіх, допоможіть учневі його досягти;
- Ширше використовуйте словесне оцінювання судження, а не оцінки. Не виставляйте в журнал і в щоденник випадкові оцінки заради їхнього нагромадження. Більш доцільним є тематичний облік знань. Якщо велика частина учнів не впоралася з письмовою роботою, не варто виставляти оцінки в журнал;
- Заохочуйте взаємодопомогу між учнями, шефство над молодшими, роботу в групах, взаємонавчання та взаємоконтроль;
- Застосовуйте різнорівневу педагогічну підтримку, диференційовані, довгострокові домашні завдання. Шукайте можливість заохотити учня і за малі успіхи, вселити почуття впевненості, можливості досягнення успіху;
- Враховуйте природні можливості, стан здоров'я й умови життя дитини, оцінюючи її навчання, виховання і розвиток, пам’ятаючи народну мудрість: «Кому більше дається, з того й більше вимагається»;
- Відчуття провини – не самообвинувачення, а докори сумління, прагнення до самовдосконалення, порядності;
- Перш ніж засудити, завжди варто подумати, чи можна вибачити;
- Усвідомлення своєї провини – найперша умова виправлення;
- Потрібно виховувати в дітях совість і ясність розуму;
- Свобода – це право робити все, що законно і не шкодить іншим людям;
- Брак простоти і скромності – це брак розуму;
- Сором перед людьми – хороше почуття, але найкраще – сором перед власною совістю.